

[Stauning.]

ikke paa det Grundlag, som Ministeren her har foreslaaet.

Naar Ministeren nu i Realiteten har krævet en Dødsdom over Landmandsbanken, synes jeg, at der er Grund til at kaste et Blik paa denne Banks Virksomhed og Betydning her i Landet. Denne Bank har i en lang Række af Aar været først og fremmest Banken for det mindre Næringsliv, en god Hjælper for det Haandværk, der efterhaanden skulde udvikle sig til den mere industrielt drevne Virksomhed. Fra talrige Kilder har jeg faaet det Vidnesbyrd, at der i en lang, lang Række af Aar var særdeles god Forstaaelse hos denne Banks Ledelse netop for Næringslivet og dets Betydning. Af meget stor Betydning var de Opgaver, som Landmandsbanken løste, ikke alene for de erhvervsdrivende, men for det Samfund, der fik disse Erhverv, som er i Stand til at beskæftige Tusinder af danske Arbejdere. Den hjælp til Udvikling, og den hjælp nye Virksomheder i Gang. Der er en anden gammel Bank her i Byen, som har det Ry paa sig, at den aldrig hjælper det nye frem. Jeg foretrækker, det siger jeg ærligt, den Bank, som viste Initiativ, viste Lyst til Foretagsomhed, Lyst til at hjælpe det nye frem her, hvor Erhvervsliv var tiltrængt. Men saa kom Perioden med *Arvingen* som Chef. Der skete maaske ikke efter hans Tiltræden i og for sig nogen Forandring i de Principper, som Banken i Almindelighed virkede efter, men det ses jo meget tydeligt, at denne Arving efter den gamle Chef var en degenereret Person og et Redskab i en anden degenereret Persons Haand. Det hele Forhold viser, synes jeg, saa uhyre tydeligt, hvor uselt det privatkapitalistiske System er, viser, hvor let Folkets dyreste Interesser prisgives ved dette Systems Mangel paa Kontrol, Mangel paa Indfyldelse overfor Personer; de højeste Stillinger arves praktisk talt uden Hensyn til Personernes Kvalitet. Man kan vist godt sige et og andet ondt om Statsadministration, men den er alligevel hundrede Gange bedre og sikrere end Privatdrift. Men, som sagt, gennem mange Aar var Landmandsbanken en *god* Bank, en virkelig god Bank for det danske Samfund, det danske Næringsliv. Den havde flere Ledere, der forstod deres Opgaver, de knyttede en god og stor Kundekreds til Banken. Og trods Ulykkerne og Misgrebene er der Tusinder af disse Kunder tilbage med Ønsket om at blive ved Landmandsbanken. Der er 15 300 Kunder, saakaldte Engagementer under 50 000 Kr., netop den store brede Masse af

Næringslivet, som er den bedste Kundekreds for en Bank; det er denne Kundekreds, som giver de færreste Tab; 15 300 Engagementer paa under 50 000 Kr. til et samlet Beløb af noget over 51 Millioner. Dernæst er der en 1 100—1 200 større Engagementer i de tre Grupper, man nu har delt dem i. Altsaa, i alt ca. 17 000 Erhvervsvirksomheder er med deres Skæbne og med Tusinder, mange Tusinder af Arbejderes Skæbne knyttet til denne Bank. Jeg maa formode, at det var saadanne Betragtninger, der var vejledende, da man i 1922 og 1923 indlod sig med Landmandsbanken. Da Venstres Ministerium i 1922 og 1923 gik ind i Redningsforsøget, da Landmandsbankens slette Ledelse havde bragt Banken til Sammenbrud, var der unægtelig en vis Mening i Regeringens Aktion. Man vilde afværge den Katastrophe for Erhvervslivet, som Likvidation vilde være. Man havde fuldkommen rigtigt, efter min Mening, klart for sig, at Bankens Likvidation vilde betyde sammenbrud af Tusinder af Erhvervsvirksomheder med Tusinder af Arbejdere knyttet til sig. Socialdemokratiet har ingen Sinde lagt Skjul paa, at vi erkender, at her var en Opgave, som Samfundet ikke absolut kunde vise fra sig. Men for os var Samfundsinteressen den Gang som nu det første og vigtigste, over Bankens og den private Virksomheds Interesser. Derfor foreslog vi, at man fra første Færd skulde sikre Samfundets Interesser, naar Staten skulde gaa ind i et Engagement med denne Bank, sikre Samfundets Interesser ved Bestemmelser i den Lov, som blev givet om Statsgaranti. Vi forlangte, at Rigsdagen gennem valgte Medlemmer skulde have Adgang til at deltage i Bankens Ledelse, Handelsministeren skulde udnævne Medlemmer til Bankraadet, der skulde sidde som Embedsmænd, ansvarlige Embedsmænd overfor Ministeriet. Man forkastede vore Forslag, man forkastede de Forslag, vi fremsatte om at sikre Samfundets, Statens Interesser i dette Forhold. Derfor kunde vi ikke stemme for en Lov om Statsgaranti, ihvorvel vi, som jeg siger, særdeles vel forstod, at der var i hvert Fald en vis Berettigelse for en saadan Aktion.

Man forkastede, siger jeg, vore Forslag, og stillede jo praktisk talt Statskassen til Raadighed for en ny overfor Rigsdagen fuldstændig uansvarlig Ledelse. Tiden har vist, at vi havde Ret. Jeg tænker, at der under den videre Behandling af denne Sag maa blive Adgang for Rigsdagen til at stifte Bekendtskab med Tabene, ogsaa de nye Tab.